

สรุปการประชุม เรื่อง “นมแม่...สู่วิถีการดูแลในชุมชน
Management in Breastfeeding and New Trend”
ระหว่างวันที่ 22-23 ธันวาคม 2565 ผ่านระบบออนไลน์ Zoom

.....

โดย อาจารย์นิสาชล สุขแก้ว

ภาควิชาการพยาบาลมารดาทารก และการผดุงครรภ์

การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ เป็นรากฐานที่สำคัญของสุขภาพที่ดีตลอดชีวิตของมนุษย์ทุกคน มีประโยชน์ ต่อสุขภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจและสติปัญญา เพราะนมแม่มีสารอาหารมากกว่า 200 ชนิดที่สำคัญสำหรับการเจริญเติบโตและการพัฒนาสมอง รวมทั้ง มีสารช่วยเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรค สารต่อต้านอนุมูลอิสระ วิตามิน และ แแบคทีเรียที่ดีต่อระบบทางเดินอาหาร จากการศึกษาในระยะยาวยังพบว่า เด็กที่ได้กินนมแม่มีระดับสติปัญญาสูงกว่า เด็กที่ไม่ได้กินนมแม่เลยถึง 3 จุดโดยเฉลี่ย ซึ่งระดับสติปัญญาของเด็กที่เพิ่มขึ้นมีผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ ของเด็กอย่างต่อเนื่องยาวนานไปจนถึงวัยผู้ใหญ่ กระทรวงสาธารณสุข มีนโยบายปกป้อง ส่งเสริม และสนับสนุนให้เด็กทุกคนได้กินนมแม่อย่างเต็มที่ ตามคำแนะนำขององค์การอนามัยโลก (WHO) ว่า “เด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 เดือนควรได้กินนมแม่อย่างเดียว และ กินนมแม่ควบคู่อาหารตามวัยจนถึงอายุ 2 ปีหรือนานกว่านั้น”¹ กรมอนามัยในฐานะหน่วยงานหลักในการดำเนินการ ขับเคลื่อนการปกป้อง ส่งเสริม และสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ตั้งเป้าหมายในปี 2568 ไว้ว่า “ร้อยละของ เด็กแรกเกิด - ต่ำกว่า 6 เดือนกินนมแม่อย่างเดียวอย่างน้อยร้อยละ 50” แต่ในปัจจุบัน พบว่า อัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือนทั่วโลกเพิ่มขึ้นเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 44 (UNICEF, 2563) จากผลการสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ. 2562 พบว่า อัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือนมีเพียงร้อยละ 14 ซึ่งยังต่ำกว่าอัตราเฉลี่ยทั่วโลก (สำนักงานสถิติแห่งชาติ ประเทศไทย, 2563) และจากข้อมูลเปรียบเทียบในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พบว่า ประเทศไทยมีอัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือนต่ำที่สุด กระทรวงสาธารณสุขจึงมีแนวทางในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนงานส่งเสริม สนับสนุน และปกป้องการเลี้ยง ลูกด้วยนมแม่ทั้งในส่วนกลางและพื้นที่ ได้แก่ พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติฯ บุคลากรด้าน สาธารณสุข และบุคลากรด้าน สวัสดิการแรงงาน โดยเป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้และพัฒนาทักษะในการขับเคลื่อนงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้ มีการติดตามการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อประเมินความพร้อมในการขับเคลื่อนงาน โดยเน้นการนำ Ten Steps to Successful Breastfeeding มาใช้เป็นแนวทางพื้นฐานในการปฏิบัติขั้นพื้นฐานในการดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของโรงพยาบาลสายสัมพันธ์แม่ลูก ซึ่งมีการสรุปขั้นตอนการปฏิบัติทั้งด้านการสนับสนุนและการให้ความรู้ที่สำคัญไว้ 10 ประการเพื่อช่วยให้แม่สามารถเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ได้สำเร็จ โดย Ten Steps to Successful Breastfeeding มีดังนี้

- Step 1: Facility policies
- Step 2: Staff competency
- Step 3: Antenatal information
- Step 4: Immediate postnatal care
- Step 5: Support with breastfeeding
- Step 6: Supplementation
- Step 7: Rooming-in
- Step 8: Responsive feeding
- Step 9: Feeding bottles, teats and pacifiers
- Step 10: Care at discharge